

**BABASI SULTAN MURAD'DAN
FATİH SULTAN MEHMED'E
NASİHATLER**

***Ey ođlum! Bir an bile olsa
adaleti elinden bırakma!***

Yayına Hazırlayan: Bilgen Ülgen

© KARAKARGA YAYINLARI 115

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

FATİH SULTAN MEHMED'E NASİHATLER

Genel Yayın Yönetmeni: M. K. Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Editör: Başak Tan

Yayına Hazırlayan: Bilgen Ülgen

Görsel Yönetmen: Sedat Gösterikli

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Mart 2018

ISBN: 978-605-2241-15-8

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumaloğlu, M. K. Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

karakarga.com info@karakarga.com

[karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari) [karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

[karakargayayin](https://www.twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Gümüşsuyu Cad. Odin İş Merkezi

Kat 2, B Blok, No 403, Topkapı - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 40200

Önsöz

Kanuni Sultan Süleyman döneminde saraya hizmet eden Venedik Büyükelçisi Mario de Cavali, yine aynı görevle 2. Murad döneminde saraya hizmet eden, anne tarafından dedesi Andrea Coscolo'nun bütün eşyaları kendisine kalınca, *Nasihati Sultan Murad* adı verilen bu çalışmayı buldu ve sarayın tercümanlarından Murad Bey'e tercüme ettirip Sultan Süleyman'a takdim etti.

Arşivlerde, aynı hattatın elinden çıktığı belirlenen iki nüshası bulunan *Nasihati Sultan Murad*, Andrea Coscolo'nun tanık olduğu, Sultan 2. Murad ve ileride İstanbul'u fethedecek olan Şehzade Mehmed arasında geçen konuşmaları içeriyor.

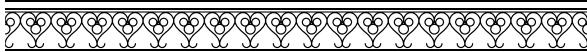
Coscolo, yazdığı önsözde sultandan ve şehzadeden büyük bir övgüyle, minnet ve hürmetle söz ediyor. Baba oğul arasında geçen sohbetin, siyasi telkinlerden ziyade kişisel nasihatleri içermesinden

de etkilenmiş görünüyor. Sultan 2. Murad şehzadesi Mehmed'e, kişinin çocukluk çağından başlayarak ihtiyarlık menziline eriştiği güne kadar hayatın her evresinde yapması gerekenleri, kendi ciddiyetini yumuşatarak, samimi, dostane bir dille, hikayeler ve örneklerle süsleyerek öğütüyor. Bu, bir padişahın şairane bilgeliği mi, yoksa kaleme alanın marifeti mi bilinmiyor; ama ortaya iki hükümdarın siyasetten ziyade kişisel ve sosyal hayata yönelik ılımlı, hoşsohbetinin genel çerçevesi çıkıyor.

İlk bölümde günümüz Türkçesiyle, yalınlığına ve döneme özgü ölçülü edebi niteliğine de uygun olarak *İhtiyarlığın Övülmesi Üzerine* adıyla yer alıyor. İkinci bölümde ise *Der Medh-i Piri* adıyla, eski Türkçesi bulunuyor.

SUNUŞ

Yüce, adil, mutlu, kudretli ve düşmanlarına karşı üstün, dünyanın sığınağı, İslam padişahı Sultan Murad Han hazretleri... Ki o, sultanoğlu Sultan Süleyman Han, sultanoğlu Sultan Selim Han, sultanoğlu Sultan Bayezid Han, sultanoğlu Sultan Muhammed Han'ın oğludur (Yüce Allah onun halifeliğini sürekli ve baki kılsın, saltanatı kıyamet gününe kadar devam etsin!)

1559/H. 967 yılında Venedik Beyleri tarafından hilafet ve saltanat merkezi İstanbul'a elçilikle gönderilmiş bulunan Mario de Cavalli adlı bu garip kişi, önce padişahın yüce tahtının basamaklarına varıp yüzümü sürerek, her çeşit samimi ve ciddi bağlılığımı bildiririm. Daha sonra, padişahın kainatı süsleyen bilgilerince malum olacağını tahmin ettiğim şu tarihi olayı burada bir kere daha anmaktan kendimi alamadım:

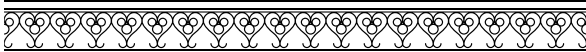

Venedik Beyleri, halen olduğu gibi, sürüp gelen eski bir gelenek olarak İstanbul'un (Konstantaniyye) müslümanlarca fethinden önceki dönemlerde de, aralarından seçtikleri iş bilir, akıllı, becerikli bir adamı İstanbul'a Rum Tefkuru'na elçiliğe gönderirlerdi.

Daha sonraları Osmanlıların, Rumeli'ye geçip saltanat merkezini Edirne'de kurdukları Sultan İkinci Murad zamanında, benim anne tarafından dedem olan ve aramızda hürmetle anılan Andrea Coscolo adlı ünlü kişi elçiliğe seçilmiş ve Rum Tefkuru'na İstanbul'a gönderilmişti. Venedik Beyleri, dedemden, İstanbul'dan sonra Edirne'ye uğrayıp Osmanlı Padişahı sultan Murad Han'ın tahtına yüz sürmesi ve bağlılıklarının arz edilmesini istemişlerdi.

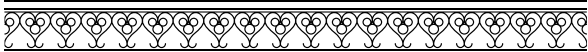
Ünlü kişi dedem Andrea Coscolo da, kendinden isteneni yerine getirmek için İstanbul'dan sonra Edirne'ye uğrayıp padişaha kulluğunu ve ülkece bağlılıklarını sunmuş. Kılık kıyafetinin düzgünlüğü, Türkçeyi de iyi konuşma gibi hal ve tavırlarıyla olacak, Padişah Sultan Murad'ı hoşnut etmiş ve bu vesileyle onun iltifatlarına nail olmuştur.

Burada adı geçen dedemin, memleketine döndükten, daha bir süre de yaşayıp kendi eceliyle ölümden sonra, benden başka hiçbir akrabası bulunmadığından, nesi var nesi yok, bütün eşyaları benim elime geçti. Bu eşyalar arasında, Batı dilleriyle yazılmış birkaç tane de kitap bulunuyordu. İyice bakınca, bunlardan birinin, yüce ve mutlu padişah Sultan Murad'ın, oğlu Şehzade Mehmed'le (Fatih Sultan Mehmed) aralarında geçen bir konuşmayı; babanın, oğula ihtiyarlığı övmesini, uzun ömrün çeşitli sırlarını vermesini, sakıncalı hallerini son derece güzel ve ilginç sözlerle nasihat şeklinde aktarmasını anlatan bir katp olduğunu anladım.

Benim şahsen, gerek metot, gerek usûl ve gerekse muhteva bakımından çok değerli bulduğum böyle bir eserin işe yaramaz, daha doğrusu bilinmez bir durumda kalmasına gönlüm de, aklım da razı olmadı. Bu yüzden, eserin gerçek sahiplerine ulaşip anlaşılabilmesi ve içindeki mesajın birçok kimsenin işine yarayabilmesi için eseri tercüme ettirerek Türk diline kazandırmak istedim.

Ve Őu sıralarda yaŐıtlarımın en ŐeŐkini olarak İstanbul'da bulunan bendeniz, adı geÇen eseri saray tercümanlarından Tercüman Murad Bey'e tercüme ettirerek yüce ve kutlu padişah Kanuni Sultan Süleyman hazretlerinin tahtına yüz sürüp, her tür candan baŐlılık ve iyi niyetlerimi, kulluklarımla birlikte kendilerine sundum.

Eser konusunda ben ayrıca Őu düşünceleri de taŐıyorum:

Osmanoğulları'ndan kutlu ve mutlu padişah Kanuni Sultan Süleyman'ın yüce ecdadının herhangi biri tarafından söylenmiŐ bütün sözleri, yapılmıŐ bütün işler, alınmıŐ bütün kararlar, mutlaka çok ilginÇ ve değerli Őeyler olmalı.

Bundan ötürü eserin, bahtı açık ve muzaffer padişah Kanuni Sultan Süleyman'da kalmasını uygun gördüm. Çünkü kiŐiye miras yoluyla geŐmiŐ bulunan herhangi bir Őey, her halükarda, mutlaka ve mutlaka sahibinin elinde bulunmalıdır; aslında bu onun malıdır. Ben bu Şekilde düşüdüğüm için böyle bir işe giriŐtim.

Şurada adını anacağım gerçək, bir bakıma bütün dünyanın bildiği bir şeydir. Osmanoğulları'nın önceden beri gelip geçmiş bulunan ecdadının tümü, sadece kılıç, güç-kuvvet, yiğitlik ve adaletle şöhet yapmış kimseler değillerdir. Onlar aynı zamanda, ilim, irfan, edep, terbiye, sanat ve düşünce yükleriyle de süslü bulunuyorlarmış. Ben, onların bu özelliklerinin günden güne artmakta olduğuna şu anda bütün samimi kanaatimle inanır durumdayım. Bundan hiçbir şüphe ve tereddüdüm yoktur.

Bendeniz, İnşallah kendi memleketime geri döndüğümde, eseri buranın konuşma dili olan ve bizde bütün aydınların kullandığı Latinceye tercüme ettirip diğer Hıristiyan milletlerine de yaymak niyetindeyim. Yani yalnızca kendi memleketime değil, aşağı yukarı bütün Avrupa'yı içine alan Alman, Leh, Çek ve Macarlara kadar duyurup bilgilerine sunsam yeridir.

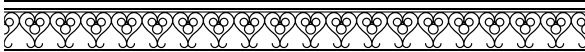
Böylece, Osmanoğulları'nın büyüklük ve şöhetlerinin iyice ortaya çıkmasına ve oralarda da kıyamete kadar hayır dualar almalarına hiç değilse bir sebep olmuş olurum.

Yüce ve kutlu padişah hazretlerinin, bendeniz elçi Marino de Cavalli kullarını, bu eseri sunmakta cüret ettiğim küstahlığı, olağanüstü anlayış ve toleranslarıyla mazur göreceklerini de ayrıca umuyorum.

Bütün emir ve buyruklar, alemin koruyucusu yüce padişah hazretlerine mahsustur. Onun hüma kuşunun gölgesine benzeyen varlığı bütün insanların başı üzerinde kulların Rabbi izniyle, daimi olarak sürüp gitsin.

İHTİYARLIĞIN ÖVÜLMESİ ÜZERİNE

Geçmiş tarihte Osmanoğulları'ndan, hakkın-
da rahmet ve hoşnutluk dileğinde bulun-
duğum Sultan Murad, o zamanlar ülkenin
saltanat merkezi olan Edirne'de, tahtında oturuyor-
du. Yanında da, şehzadesi, sonraları İstanbul'u fet-
hedecek yüce kumandan Fatih Sultan Mehmed bu-
lunuyordu.

Çocuk denecek kadar genç yaştaki şehzade, bir
gün sarayın avlusunda gezip oynarken ansızın baba-
sının yanına gelir ve onunla tuhaf bir şekilde konuş-
maya başlar:

“Ey benim mutlu sultanım ve saygı değer babam!
Mübarek ve muhterem huzurunuzu kaçırmayacak,
kalplerinizi rahatsız etmeyeceksem, son derece me-
rak ettiğim ve içinden çıkamadığım bir konu üzerine
size bir soru sormak istiyorum.”

